

مبانی و مصداق راهبردهای تحول

برنامه‌ریزی برای تحول در نظام آموزشی حوزه

www.ketab.ir

مقطع بندی تحصیلات و اهداف مقطع عمومی

تألیف: عبد الحمید واسطی

سرشناسه: واسطی، عبدالحمید، ۱۳۴۷ -

عنوان و نام پدیدآور: برنامه راهبردی تحول در نظام آموزشی حوزه؛ مبانی و مصادیق راهبردهای تحول و بخش مقطع بندی تحصیلات و اهداف مقطع عمومی/تألیف عبدالحمید واسطی. مشخصات نشر: تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۴۰۰. مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۴-۸۶۲-۴

موضوع: حوزه های علمیه -- ایران -- برنامه ریزی

موضوع: Islamic theological seminaries -- Iran -- Planning

موضوع: حوزه های علمیه -- ایران -- برنامه های درسی

موضوع: Islamic theological seminaries -- Curricula -- Iran

موضوع: تدریس حوزوی

موضوع: Theological seminaries -- Teaching

موضوع: برنامه ریزی راهبردی

موضوع: Strategic planning

رده بندی کنگره: BP ۷/۴

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۰۷۱

شماره کتابخانه ملی: ۸۰۴۷۹۸۸

شرکت چاپ و نشر بین الملل • مؤسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلامی

عنوان: برنامه راهبردی تحول در نظام آموزشی حوزه

مبانی و مصادیق راهبردهای تحول و مقطع بندی تحصیلات و اهداف مقطع عمومی

تألیف: عبدالحمید واسطی

مدیر هنری: مهیار سپهری

نویت چاپ: اول، تابستان ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۴-۸۶۲-۴

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نوین

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: تهران، میدان استقلال، سعدی جنوبی، پلاک ۲، طبقه ی سوم

تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۲۲۹۵۹ • نمابر: ۳۳۱۱۸۶۰۲

فروشگاه مرکزی: میدان فلسطین، ضلع شمال شرق، پلاک ۴ و ۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۲۱۹۸۰ • نمابر: ۸۸۹۰۳۸۴۳

www.intlpub.ir • Email: intlpub@intlpub.ir

• همه حقوق محفوظ است.

۹ ..... مقدمه مدیریت عالی موسسه مطالعات راهبردی

۱۱ ..... مقدمه

۱۱ ..... □ شناسنامه و چکیده بحث

۱۲ ..... □ پیش نیاز

---

۱۳ ..... مبانی تحوّل در نظام آموزشی حوزه

۱۵ ..... □ بدنه بحث

۱۵ ..... - ۱. توصیف مبنا و وضعیت موجود زندگی

۱۶ ..... - ۲. وضعیت عمومی موجود در حوزه های علمیّه

۱۷ ..... - ۳. توصیف وضعیت مطلوب در حوزه های علمیّه

۲۰ ..... - ۴. راهبردهای حرکت تحوّل آفرین از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب

۲۰ ..... □ راهبرد کلان

۲۲ ..... □ راهبردهای محورهای خاص

- مقطع‌بندی علمی تحصیلات ۲۳
- مقطع اسلام‌شناسی عمومی ۲۵
- تعریف مقطع اسلام‌شناسی عمومی در حوزه علمیه ۲۵
- اهداف آموزشی حوزه‌های علمیه در مقطع تحصیلی اسلام‌شناسی عمومی ۲۷
- اهداف واحدهای آموزشی زبان‌دانی (ادبیات عرب و ادبیات فارسی) ۲۸
- هدف مرکزی و حداقل لازم ۲۸
- شاخص اندازه‌گیری ۲۸
- اهداف تکمیلی در واحد آموزشی ادبیات عرب و ادبیات فارسی ۲۸
- اهداف واحدهای آموزشی روش‌شناسی ۳۱
- هدف مرکزی و حداقل لازم: (به ترتیب واحدهای فوق) ۳۱
- شاخص اندازه‌گیری ۳۱
- اهداف تکمیلی در واحد آموزشی روش تحصیل در حوزه ۳۲
- و روش تحقیق در علوم انسانی ۳۲
- اهداف تکمیلی در واحد آموزشی منطق و معرفت‌شناسی ۳۵
- اهداف واحدهای آموزشی دین‌شناسی ۳۷
- هدف مرکزی و حداقل لازم: (به ترتیب واحدهای فوق) ۳۷
- شاخص اندازه‌گیری ۳۸
- اهداف تکمیلی در واحد آموزشی «کلیات و منابع دین» ۳۹
- اهداف تکمیلی در دین‌شناسی و کلام جدید ۳۹
- اهداف تکمیلی در علوم قرآنی و تفسیر ۴۱
- اهداف تکمیلی در علوم حدیث ۴۴
- اهداف تکمیلی در تاریخ و سیره ۴۷
- اهداف تکمیلی در واحد آموزشی «نگرش و عقائد دین» ۵۱
- اهداف تکمیلی در کلام اسلامی ۵۴

هو العلیم

الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین
قال الله العظیم: ﴿فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا
فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾^۱

فلسفه وجودی حوزه های علمیه تشیع، شناخت جامع از دین کامل الهی،
تبیین و شناساندن جامع و کاربردی آن به جمیع جوامع بشری به صورتی
که مردم بتوانند دین را در زندگی مصرف کنند تا زندگی آنها با عنوان
زندگی دینی «مسمی بشود و دفاع از حقانیت دین در مقابل بی دینیان
و عناصر جریانات ضد دین که جنود ابلیس پراکنده در دنیای معاصرند
و البته همچنانکه آیه مبارکه فوق اشعار می دارد به نهادهای سازی «انذار»
و «تبشیر» و راهبری انسان ها به سمت قرب و لقاء حق متعال است. از
سوی دیگر حوزه های علمیه باید پاسخ گوی نیازهای جوامع به خصوص
حکومت و دولت اسلامی به معنای واقعی کلمه دولت اسلام باشد.

و پر واضح است این همه حاصل نمی شود مگر با تحول اساسی در
برنامه های جامع «جذب»، «تربیت» و «فارغ التحصیلی» حوزه ها که در
راستای زحمات سلف صالح و حجم انبوه مجاهدات علمای گذشته، ارتقاء
نظامات حوزه های علمیه به صورت یک کلان برنامه فراگیر، مدیریت گردد.
باید با پافشاری خردمندانه بر نکات مثبت و دست آوردهای سترگ
سنن حاکم بر حوزه ها، «طرح تحول حوزه ها» را هوشمندانه مدیریت نمود

۱. سوره مبارکه توبه، آیه ۲۲.

به گونه‌ای که حوزه‌ها بتوانند بار هدایت عالم و آدم را در جهان معاصر با همه پیچیدگی‌های آن به درستی بر دوش کشند و حصن حصین نظام و دولت اسلام هم باشند.

این مهم در بیانات رهبر انقلاب حضرت آیه‌الله العظمی خامنه‌ای دامت برکاته مکرر مطرح شده و به همین مناسبت گزیده‌ای از این دیدگاه‌ها تقدیم می‌شود.

ایشان می‌فرمایند: «یکی از نیازهای مهم در شرائط کنونی» تدوین طرح تحول» در حوزه و برنامه‌ریزی بلند مدت، دقیق و زمان‌بندی بر اساس این طرح تحول و اهداف مورد نظر است.»^۱ در این راستا به عنوان لیبیک به مطالبه به حق رهبری به عنوان نائب امام عصر^{علیه‌السلام}، برنامه راهبردی تحول در نظام آموزشی حوزه تألیف استاد گرانقدر حجة الاسلام والمسلمین شیخ عبدالحمید واسطی^{رحمته‌الله} که قبلاً در ضمیمه کتاب «راهنمای تحصیل در حوزه‌های علمیه» به چاپ رسیده بود، به صورت مستقل به طبع آراسته و تقدیم جوامع علمی و علاقمندان به عزت و سرآمدی حوزه‌ها به ویژه مدیران و مسئولین گرامی می‌گردد.

امید است این طرح گامی بلند برای انجام تحول صحیح و راستین در حوزه‌های علمیه باشد.

موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام که مأموریت خود را تولید بسته‌های دینی در عرصه تمدن نوین اسلامی قرار داده، تبادل نظر در این موضوع مهم را وظیفه خود دانسته و از نقدهای سازنده خوانندگان و فضلاء استقبال می‌کند.

سید محمد محسن دعائی

مدیریت عالی موسسه مطالعات راهبردی علوم و معارف اسلام

۱. دیدار شورای عالی حوزه‌های علمیه با رهبر انقلاب، ۱۳۹۵/۰۷/۱۱.